

بررسی عوامل جذب و ایجاد انگیزه دانش آموزان به نماز در مدارس

پریا خاکپراقی، رقیه چلیک

دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان مرکز شهید مطهری خوی

دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان مرکز شهید مطهری خوی

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی عوامل جذب دانش آموزان به نماز جماعت مدارس می باشد. روش تحقیق، توصیفی - پیمایشی بوده و جامعه آماری، دانش آموزان مدارس راهنمایی ناحیه دو آموزش و پرورش قم می باشند که ۳۶۰ نفر از آنها به صورت تصادفی طبقه ای به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسش نامه محقق ساخته، با پایایی ۰/۸۱ است. تحلیل اطلاعات براساس آزمون های خی دو، Z تک گروهی و T برای میانگین دو گروه مستقل، نشان داد: ۱. بین عوامل جذب دانش آموزان مدارس دخترانه و پسرانه به نماز جماعت تفاوت معناداری وجود دارد. ۲. گرایش های مذهبی و مشارکت والدین و متولیان مدارس در نماز جماعت، انگیزه حضور دانش آموزان را افزایش می دهد. ۳. بین شناخت دانش آموزان از فواید نماز و نماز جماعت، و مشارکت آنان در مجالس مذهبی، با رویکرد آنان به نماز جماعت مدارس رابطه مثبت وجود دارد. ۴. نحوه تقویت و تفویض مسئولیت برگزاری نماز جماعت به آنان، در افزایش علاقه و مشارکت در نماز جماعت مؤثر است. ۵. بین شخصیت و نفوذ امام جماعت و نوع ارتباط او با فراگیران، امکانات، شرایط نمازخانه ها و گرایش دانش آموزان به نماز جماعت رابطه معنی داری وجود دارد.

واژگان کلیدی: نماز جماعت، دانش آموزان، مدارس راهنمایی، عوامل جذب.

مقدمه

نماز، آرام بخش روان و اطمینان دهنده قلب هاست و هرگونه یأس و ناامیدی و پوچ گرایی را از انسان دور می سازد. خداوند متعال در قرآن کریم می فرماید: وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي» (طه: ۱۴)؛ نماز را برای رابطه دائمی با من و یاد من به پا دارید. این رابطه، آدمی را از هرگونه انحراف و غفلتی بازمی دارد. نماز روح نظم و انضباط را در انسان به وجود آورده، زمینه ساز حرکت تکاملی او می شود. إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ» (اعراف: ۲۰۶)؛ همانا مقربان درگاه پروردگارت از پرستش او سرکشی نمی کنند و او را تسبیح می گویند و برای او سجده می کنند. پرستش، نوعی رابطه خاضعانه و ستایش گرایانه و سپاس گزارانه است که انسان با خدای خود برقرار می کند. این نوع رابطه را انسان تنها با خدای خود می تواند برقرار کند. پرستش نشان دهنده امکان و یک میل در انسان است؛ امکان بیرون رفتن از مرز امور مادی و میل به افق بالاتر و وسیع تر. چنین میلی و چنین عشقی، از مختصات انسانی است. به عبارت دیگر، هدف اصلی از عبادت، راه یافتن به جوار آن کمال مطلق و هستی بی پایان و انعکاس پرتویی از صفات کمال و جمال او در درون جان است که نتیجه اش، فاصله گرفتن از هوا و هوس ها و روی آوردن به خودسازی و تهذیب نفس است. نماز، رمز پیوند خلق با خالق است و ارتباط مستمر آنها را با خدا تضمین می کند. نماز، طبیب انسان است و سلامتی انسان را تضمین می کند. نماز واقعی پیوند انسان را با خدا چنان محکم می کند که در برابر هر کار و هر برنامه، او را حاضر و ناظر و مراقب اعمال خویش می بیند. این مزیت، که خود اوج تربیت است، در نماز جماعت به بی نهایت می رسد. نماز جماعت نهایت شکوه عبادت حق تعالی و نمایش انسجام و وحدت مسلمانان و یکپارچگی آنان در باور و عمل به اعتقادات اسلامی است. رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: اگر تعداد نمازگزاران صفوف جماعت از ده نفر فراتر رود، پاداش هر رکعت آن قدر زیاد می گردد که حتی اگر تمام آسمان ها کاغذ شود و دریاها مرکب، و همه درختان قلم گردند و همه فرشتگان مأمور نوشتن آن، نمی توان پاداش آن را ثبت نمود و پاداش آن فقط درخور محاسبه ذات بی کران الهی است» (رضوان طلب، ۱۳۷۳، ص ۱۸۵). نماز جماعت از یک وسیله میان عبد و معبود فراتر می رود و جنبه اجتماعی و سیاسی و تشکل به خود می گیرد و معنویت، تعالی اجتماعی و توسعه فرهنگ اسلامی را به دنبال می آورد.